

Hvad gør klimaforskerne, når politikerne ikke lytter?

Forskere har i årtier advaret om faren ved at ignorere de menneskeskabte klimaforandringer. Alligevel er den politiske handling til at overse. Hvad kan forskerne gøre for at sætte fart på den grønne omstilling?

Konklusionerne i den seneste rapport fra FN's klimapanel er overvældende. Hvis de menneskeskabte klimaforandringer skal bremses, kræver det en "hurtig og vidtrækkende omstilling af landbrug, industri, bygninger, transport og byer" inden år 2030. Undlader vi at handle, vil den globale temperatur fortsætte med at stige. Hundrevis af millioner af mennesker vil blive ramt og utallige dyrearter uddø, når havene stiger, stormene intensiveres, og tørken spreder sig.

Forskerne har sådan set advaret om scenariet i årtier. Alligevel er der ikke blevet taget de politiske beslutninger, der er nødvendige for at stoppe udviklingen, viser klimapanelets rapport. Så hvad skal forskerne egentlig gøre for at nå igennem til politikerne?

"I en sådan situation bliver forskeres forpligtelse til videnformidling mere intensiv. Vi har en opgave i at sætte vores viden i spil, som går ud over blot at informere bredt. Det er ikke nok at gøre det, vi altid har gjort", siger adjunkt Stefan Gaarsmand Jacobsen, der ved Roskilde Universitet forsker i global historie med speciale i klima.

Han ser et stort potentiale i at samle forskere og akademikere, som med fælles front kan presse det politiske system til en grøn omstilling af samfundet. Selv er han ved at starte et nyt klimanetværk op for magistre, og han administrerer Facebookgruppen Forskernes Klimanetværk, der skal samle skandinaviske forskere for at stå stærkere i den offentlige debat.

"Man har i årevis fra politisk side kunnet ignorere de blinkende advarselsslamper ved at sige, at der manglede data og forskning, før vi som samfund afgørende kunne handle. Derfor er der så stor kraft i kollektivt at sætte foden ned og sige: Nej, der er faktisk konsensus om det her. Klimaforandringernes årsag og konsekvenser er faktum, og det samme gælder grundlæggende kravene til løsningen", siger Stefan Gaarsmand Jacobsen.

"Når vi som videnskabeligt miljø viser determination og enighed på klimaområdet, er vi med til at skabe et grundlag for, at andre og mere magtfulde aktører - for eksempel fagbevægelsen - kan gå stærkere ind i sagen", siger han.

Det handler ikke blot om, at grupper har større slagkraft end individer. Det skaber også en mere nuanceret forståelse af problemer og

løsninger, hvis man samler forskere og fagfolk med forskellig baggrund, mener han.

Tal ikke kun til vælgerne

Men forskere bør holde sig fra at blive aktivister, lyder det fra Jens Hesselbjerg Christensen, der er professor på Niels Bohr Institutet og har bidraget til den seneste rapport fra FN's klimapanel, IPCC.

"Det hjælper ikke at råbe højt. Saglig viden har det med ikke at blive taget alvorligt, hvis det bliver for skingert. I både nyhedsmedier og sociale medier bliver tingene hurtigt kørt op til dommedagssnak og konspirationsteorier. Man kommer ikke langt, hvis man kun taler til vælgerne", siger han.

Forskere bør i stedet opsøge de steder og platforme, hvor der er direkte adgang til beslutningstagerne, mener Jens Hesselbjerg Christensen. Det kan for eksempel være ved at

»

"Tommelfingerreglen er, at du kun skal bruge medierne, hvis du ikke har andre muligheder for at tale din sag".

Benny Damsgaard, leder af public affairs i Geelmuyden Kiese

sidde med i udvalg eller kommissioner eller få bragt sine argumenter videre af en seriøs tænketank. Det kan føles som en langsommelig proces, men det er den, der virker bedst, mener han.

“Jeg har mange fagkolleger i FN og EU, der er frustrerede over, at situationens alvor stadig ikke er feset ind hos politikerne. Men det er feset ind. Problemet er bare, at der ikke er noget quickfix. Opgaven er enorm, kompleks og global - og derfor går det meget langsomt, når det skal gennem de politiske systemer. Som forskere må vi væbne os med den tålmodighed, ingen af os har”, siger Jens Hesselbjerg Christensen.

Spørger man lobbyisterne, vil de anbefale samme tilgang, siger Benny Damsgaard. Han leder afdelingen for public affairs hos kommunikationsbureauet Geelmuyden Kiese, der med egne ord specialiserer sig i at “flytte magt for vores kunder”.

“Den diskrete interessevaretagelse, der knytter sig til høringer, lovarbejde og politiske forhandlinger, er som regel den mest effektive. Det er her, politikerne kan tillade sig at blive klogere og ændre synspunkt”, siger Benny Damsgaard.

“Politikerne er mere låste, når de skal tale i det offentlige rum, fordi journalisterne ringer med de kritiske spørgsmål, hvis de tillader sig at skifte synspunkt. Tømmelfingerreglen er, at du kun skal bruge medierne, hvis du ikke har andre muligheder for at tale din sag”, siger han.

Som forsker må man også have forståelse for, at politikerne opererer i en virkelighed, hvor klima blot er ét element i en lang række af sager, der er vigtige for deres vælgere, mener han.

“Det er én ting at sætte klima på dagsordenen og måske endda gøre det til et tema i valgkampen. Det er noget helt andet at få konkrete politiske, lovbaserede ændringer igennem. Politik er en evig kamp om knappe ressourcer, og klima er noget, der koster mange penge”, siger Benny Damsgaard.

“Hvis der skal bruges en milliard kroner på en ny vindmøllepark, skal pengene komme et sted fra. Skal skatterne øges, eller skal der spares på vores børn, de ældre og de syge? Det er politikernes dilemma, og der-

Professor Jens Friis Lund var sidste år medarrangør af Folkets Klimamarch, hvor 15.000 demonstranter gik på gaden. Han bruger sin fritid på at støtte grønne sociale bevægelser.

for vil det være klogt at tænke finansieringen med, når man foreslår et nyt klimatiltag”.

Der er brug for en stor social forandring

Ikke desto mindre er det i de senere år blevet mere almindeligt for forskere at deltage aktivt i den offentlige debat om klima. Jens Friis Lund, professor i politisk økologi ved Københavns Universitet, er en af de mere fremtrædende forskere i klimadebatten.

Han var en af hovedkræfterne bag sidste års Folkets Klimamarch, hvor 15.000 demonstranter gik på gaden, og han tog initiativ til forskeropråbet, hvor 301 forskere i Politiken opfordrede politikerne til at lade hensynet til økonomisk vækst vige for en mere ambitiøs klimapolitik.

“Det er umuligt at vide, hvordan forskere mest effektivt påvirker det politiske system, fordi store sociale forandringer har mange årsager og former. Men helt personligt tænker jeg, at jeg bidrager bedst via den offentlige debat og ved at bruge en del

af min fritid på at støtte sociale bevægelser”, siger Jens Friis Lund.

“Idéen med forskeropråbet var at sætte fokus på de store huller, der stadig er i den offentlige debat om klima. Mange har en forestilling om, at politikerne nok har styr på det, og at vi er på vej i den rigtige retning. Men det er vi ikke, og der bliver ikke talt særligt meget om, hvor store risici vi bevæger os imod”, siger han.

For ham er det en forpligtigelse som forsker at være aktiv i samfundsdebatten. Selv går han i rette med det, han kalder for klimaskepsis 2.0. Begrebet dækker over debattører og politikere, der ikke benægter de menneskeskabte klimaforandringer, men derimod systematisk nedvurderer dem og dermed forsinker den grønne omstilling.

“Jeg er bevidst om, at jeg har en særlig stemme i debatten. Folk lytter klart anderledes til forskere end til andre i debatten. Det fordrer også et særligt ansvar. Vi skal passe særligt på ikke at løbe med en halv vind”, siger Jens Friis Lund.

“Men samtidig giver vores position som forskere os en mulighed for at skabe den brændende platform, vi mangler for at få den nødvendige politiske handling igennem. Det er gennem den offentlige debat, vi kan rykke på forestillingen om, hvor alvorligt og farligt det er, når vi bare fortsætter som hidtil”. ■

“Det er feset ind. Problemet er bare, at der ikke er noget quickfix”.

Jens Hesselbjerg Christensen, professor